

Resultaten onderzoek betaalbaarheid van de Woonlasten

Aanleiding voor het onderzoek

Naar aanleiding van de recente huurverhoging van juli 2024 van maximaal 5.8% heeft de Bewonersraad Beekdaelen (huurdersorganisatie van ZOwonen) vanuit haar achterban bezorgde en ook boze reacties gekregen. Bezorgdheid bij een grote groep huurders die veel moeite hebben om elke maand financieel rond te kunnen komen. Er waren ook reacties van huurders die boos zijn op de Bewonersraad in de zin van ...'wat doen jullie eigenlijk voor ons, de huren gaan telkens maar weer omhoog?'

Onderzoek naar woonlasten

Om aan haar achterban te laten blijken dat ook de Bewonersraad Beekdaelen bezorgd is over de betaalbaarheid van het wonen, heeft de Bewonersraad Beekdaelen de Nederlandse Woonbond gevaagd om een Huurdersraadpleging (Woningwet) te organiseren waarin de huurders van ZOwonen in de Gemeente Beekdaelen zou worden gevraagd hoe zij de steeds maar aanhoudende huurverhogingen ervaren. De Bewonersraad Beekdaelen wilde voor deze huurdersraadpleging graag gebruik maken van de emailadressen van de huurders/ achterban van de Bewonersraad Beekdaelen om de enquête te kunnen versturen. ZOwonen wilde de e-mailadressen echter niet verstrekken met een beroep op de AVG (privacyregeling). De Bewonersraad Beekdaelen heeft toen het NIBUD (een organisatie die onderzoek doet naar betaalbaarheid) gevraagd om onderzoek te doen naar de betaalbaarheid van het wonen. Het betreft een statisch onderzoek waarvan de resultaten van het onderzoek algemene resultaten zijn.

Resultaten van het onderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat het niet verrassend is dat huishoudens die moeilijk rondkomen, ook meer moeite hebben met het betalen van alle soorten uitgavenposten. Opvallend is wel dat maar liefst 80 procent van de mensen die aangeven moeilijk rond te komen, moeite heeft met het betalen van hun dagelijkse boodschappen. Daarnaast zijn er ook verschillen tussen huurders en woningeigenaren. De financiële positie van huurders is over het algemeen kwetsbaarder. Zij hebben vaker moeite met het betalen van de rekeningen. Ze geven ook vaker aan dat ze moeite hebben met het betalen van vrijwel dagelijks terugkerende kosten van levensonderhoud, zoals boodschappen en kosten voor hun kinderen. Ook uitgaven voor hobby's en vrije tijd kosten deze huishoudens vaker moeite. Woningeigenaren hebben relatief minder vaak moeite met het betalen van deze typen kosten, maar hebben meer moeite met de zogenoemde reserveringsuitgaven zoals onderhoud aan huis en tuin.

Een aantal groepen heeft beduidend meer dan gemiddeld moeite met rondkomen. Daarbij zien we grotendeels dezelfde groepen als in 2022 naar voren komen: mensen met lagere inkomens, **huurders**, alleenstaanden en jongvolwassenen. Meer dan de helft van de mensen met een uitkering en huishoudens met een laag inkomen vindt het moeilijk rond te komen. Ook **huurders** hebben veel vaker dan gemiddeld moeite om rond te komen.

Verder valt op dat alleenstaanden vaker moeite hebben met rondkomen dan paren. We zien wel een sterke verbetering bij alleenstaanden met kinderen en ook paren met kinderen komen beter rond dan in 2022. Mogelijk geeft de extra inkomensondersteuning via het kindgebonden budget deze huishoudens wat meer financiële ruimte.

Naast het feit dat ongeveer een derde van de mensen moeite heeft met rondkomen, zien we in dit onderzoek ook dat veel mensen zich zorgen maken over hun financiële situatie. Ruim een op de vier (27 procent) maakt zich regelmatig tot altijd zorgen. Daarnaast maakt 31 procent zich soms zorgen. 42 procent maakt zich zelden tot nooit zorgen.

Vergelijkbaar met de groepen die moeite hebben om rond te komen, zijn het ook vaker jongvolwassenen, uitkeringsgerechtigden, huishoudens met een lager inkomen, **huurders** en huishoudens met een wisselend inkomen die zich vaker regelmatig tot altijd zorgen maken over hun financiële situatie.

Tabel 3: **Moeite met betalen** van uitgaven (erg veel, redelijk en enigszins moeite)*

Uitgaven	Totaal %	Makkelijk rondkomen %	Moeilijk rondkomen %	Huur %	Hypotheek %
Boodschappen	36	15	80	49	28
Onderhoud van de woning en tuin	36	20	71	44	32
Hobby's en vrije tijd	34	18	73	50	26
Kosten van mijn kinderen	34	17	71	50	28
Vervoerskosten (ov, auto, fiets etc.)	33	16	71	47	25
Kleding	31	14	69	45	23
Energie	28	11	66	40	22
Water en andere lokale lasten	25	10	57	37	19
Verzekeringen (zorg, auto etc.)	25	10	58	36	19
Huur/hypotheek	24	8	59	37	17
Telefoon, televisie & internet	20	7	49	30	14

*Let op: mensen die hebben aangegeven dat de uitgavenpost bij hen niet van toepassing is, zijn hierin niet meegenomen (bijvoorbeeld mensen die geen woonlasten of geen kinderen hebben).

Het is niet verrassend dat huishoudens die moeilijk rondkomen, ook meer moeite hebben met het betalen van alle soorten uitgavenposten. Opvallend is wel dat maar liefst 80% procent van de mensen die aangeven moeilijk rond te komen, moeite heeft met het betalen van hun dagelijkse boodschappen!

Huurders hebben bij alle posten vaker moeite dan woningeigenaren, ze zijn over het algemeen kwetsbaarder.

Zij hebben ook vaker moeite met het betalen van de rekeningen en van dagelijks terugkerende kosten van levensonderhoud, zoals boodschappen en kosten voor hun kinderen.

In tabel 5 is te zien dat een aantal groepen duidelijk meer dan gemiddeld moeite heeft rondkomen!

Als je kijkt naar iedereen (totaal, de eerste rij) dan zegt in 2024 32% van alle huishoudens dat ze moeite hebben met rondkomen.

De groepen waarbij dit percentage hoger is en dus kwetsbaarder zijn:

- mensen met lagere inkomens (in 2024: 54%)
- huurders (in 2024: 48%)
- alleenstaanden met en zonder kinderen (in 2024: 55 en 42%)
- jongvolwassenen (in 2024: 40%)

Je ziet wel ten opzichte van 2022 dat het bij de meeste groepen wat is verbeterd. De uitkering en het minimumloon zijn wat omhoog, de cao's zijn wat verbeterd en de kindregelingen (kindgebonden budget) zijn ruimer.

Maar nog steeds geldt voor de kwetsbare groepen dat ze meer moeite hebben met rondkomen dan gemiddeld in Nederland.

Tabel 5: **Moeite met rondkomen** naar achtergrondkenmerken, in 2022 en 2024*

		2022 %	2024 %
Totaal		37	32
Leeftijd	18 t/m 30	47	40
	> 30	36	30
Dagbesteding	Werkend (loondienst of zzp'er)	35	29
	Gepensioneerd	26	22
	Uitkeringsgerechtigd	63	55
Inkomen	Laag	59	54
	Midden	34	28
	Hoog	24	15
Woonsituatie	Koopwoning	24	22
	Huurwoning	52	48
Huishoudsituatie	Met partner/met kinderen	37	31
	Zonder partner/met kinderen*	62	55
	Met partner/zonder kinderen	29	22

	Zonder partner/zonder kinderen	<u>42</u>	<u>42</u>
Wisselend inkomen**	Wisselend inkomen		<u>39</u>
	Geen wisselend inkomen		30
Gevoel van controle over inkomsten***	Gevoel van controle		<u>25</u>
	Geen/weinig gevoel van controle		<u>69</u>
Voorspelbaarheid inkomsten***	Onvoorspelbaar		<u>49</u>
	Voorspelbaar		<u>28</u>

De financiële situatie van jongvolwassenen vraagt extra aandacht. Uit 2022 bleek dat jongeren anders met hun geld omgaan. Zij zijn meer gericht op de korte termijn en kopen vaker iets waar ze geen geld voor hebben. Jongvolwassenen hebben bovendien vaker een instabiel inkomen, wat hen in potentie kwetsbaarder maakt.¹

<https://www.nibud.nl/nieuws/jongvolwassene-richt-zich-financieel-vooral-op-de-korte-termijn/>

Tenslotte zien we dat huishoudens met een wisselend inkomen het moeilijker vinden om rond te komen. Ook mensen die zeggen geen of weinig gevoel van controle over hun inkomsten hebben en die hun inkomsten onvoorspelbaar vinden, hebben vaker moeite om rond te komen.

In tabel 8 staat dat 27% van alle huishoudens zich zorgen maakt over hun financiële situatie.

Verontrustend is dat 42% van de jongeren zich regelmatig tot altijd zorgen maakt! Dit geldt voor 39% van de uitkeringsgerechtigden. Ook mensen met een laag inkomen en huurders maken zich duidelijk vaker zorgen om hun financiële situatie dan mensen met een midden of hoog inkomen en huiseigenaren.

Tabel 8: Zorgen over financiële situatie naar relevante achtergrondkenmerken (percentage dat zich regelmatig tot altijd zorgen maakt)

		2024 %
Totaal		27
Leeftijd	18 t/m 30	<u>42</u>
	30+	<u>24</u>
Dagbesteding	Werkend (loondienst of zzp'er)	27
	Gepensioneerd	<u>13</u>
	Uitkeringsgerechtigd	<u>39</u>
Inkomen	Laag	<u>37</u>

	Midden	<u>24</u>
	Hoog	<u>20</u>
Woonsituatie	Koopwoning	<u>21</u>
	Huurwoning	<u>37</u>

Hoe nou verder?

De Bewonersraad Beekdaelen zal de resultaten van het onderzoek vooreerst gaan bespreken met onze achterban/huurders, waarbij wij ook bespreken hoe wij een vervolg willen gaan geven aan de resultaten van het onderzoek.

Het is de intentie van de Bewonersraad Beekdaelen dat er concrete maatregelen worden genomen voor meer betaalbare woonlasten.

Namens de Bewonersraad Beekdaelen,

Jenny Franken
 Alfons Haagmans
 Huub Aretz